

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feloldó szerkesztő:
IVJ. MÓRICZ PÁL
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

A szabad liczeum megnyitásához.

A közegészségügy köréből és az egészségtanból kívánjuk e télen az előadások sorozatát kezdeni. Ez alkalmából akarok egyetmást, hasznosat, érdekeset itt elmondani. Csakhogy ezt könnyebb ám megígérni, mint betartani. A közegészségügy oly tág tereken mozog, hogy belefárad a leggyakorlottabb elme is azt bekalandozva. Viszont önöknek t. olvasóink, bocsánat öszinteségemért, annyira érzékeny és finomult érzékük és vágyok, hogy félek sikerül-e érdeklődést keltenünk. Sivár mező ugyanis az egészségügy mezeje, nem terem ragyogó szinompával és ékes édesen andalító illattal kábitó virágokat; csupán fanyar, kesernyés gyógyfüveket, melyek léptenyomon mulandóságunkat juttatják eszünkbe. Nem csoda hát, ha oly kevesen és ezek is lehetőleg ritkán kalandoznak e mezőkön, pedig bizony mondom, ebben járatosnak kellene lenni minden gondolkozó és érző lénynek.

Lám a rokon gyógyítás terére már szívesen kalandozik el mindenki, pedig ennek hála az Égnek, elég hatalmas

szószólói vannak az orvosi és orvos tanári karban; de közegészségügyi kérdésekkel nem szívesen foglalkoznak behatóan még a hivatásból odautaltak sem.

A közegészségi kérdéseknek pedig véleményem szerint dominálniok kellene a közügyek terén mindeneket, mert a közegészségügy rendezetlensége, annak hiányai és félszégei az ösztársadalom életereit veszélyeztetik, mert a szaporodást és egészséges fejlődést megnehezítik, a halandóságot pedig fokozzák.

Nem lehet közömbös senkire nézve a szomszéd megbetegedése, még kevésbé valamely betegségnak szélesebb rétegekre való elterjedése; mert ki vagy mi biztosíthat bárkit is ragályos vagy fertőző voltokról. Ki vagy mi van hivatva a betegedések endemikus vagy epidemikus elterjedésének gátat vetni, nem is szólván a megfigyelés, ellenőrzés és óvrendszabályok rendszeresítése és alkalmazásáról.

Van és lehet-e előbbvaló teendő, mint egészséges létfeltételeket teremteni az emberiségnek osztály, nem- és rangkülönbség nélkül?

Mindezt a közegészségi ismereteket tanítják tehát ezekkel kivétel nélkül mindannyiúnknak, ha csak szerit tehetjük, foglalkoznunk kellene, sőt mindenkinek műveltségi fokához képest kötelessége e tudományból ismereteit kiegészíteni.

Hogy mit jelent egészségesnek lenni, talán mindenki tudja, aki már volt beteg; de ha még azt is tudná, mily könnyű egészséges embernek egészségét a rendszeres életviszonyok között megővni, bizony mondom, sok-sok másképen történne.

Köszükségleteinket az állam és törvényhatóságnál egész más elvek szerint osztályoznak és bizonyára a közegészségi követelményeknek szentelnők legfőbb figyelmünket, hoznak a legmesszebb menő áldozatokat.

A köztisztaság és közérkölciség, csatornázás és vízvezeték ügye nem per mops kezeltnének, illetve halogattatnának évről-évre.

Szóval közegészségügyi kérdések igen sok vár helyes, okszerű rendezésre nálunk, tehát azok iránt érdeklődést kelteni, azokat ismertetni nem

Virágének.

Mu'atsz sokat, tudom, hisz rózsae'dé,
 Madárcsicser, és meg az életed.
 Hízogó szóknak aradatja kisér;
 Bármerre nézel, mindenütt nevet rad
 A bámulat, a szeretet . . .

Reá sem érsz tán elvonulni néha,
 Terhedre is van álmodás, magány.
 Mulass, örülj: szived nem bántja semmi.
 Az elmerengés szüvedök barátja —
 Miért gondolnál hát reám?

Mulatok én is . . .
 Mikor lerázza lelkem durva terhét,
 E gyötrő sirból szebb tájakra tér.
 Rád gondolok epedve, vagyva, várva,
 Ereben lánggá gyúlad fel a vér.
 Ragad az érzés óriás hatalma,
 Szívembe a vihar dalát saggalja,
 Szent, nagy gyönyörtől lelkem magremeg
 És mégis-mégis félek, féltelek . . .

Átalkaróllak; dörögve kiáltom,
 Hogy tudja meg mindenki a világon,
 Érted lobog csak szívem izzó lángja,
 Érted nyil, hertad vágyaim virága!

El nem szak that, tölem senkisé,
 Jogom oroszlánként védelmezem,
 Karom a harcban vassá izmosult,
 És ezer ellent is a porba sújt! . . .

Aztán remegve, félve kérdezem,
 Te így szeretsz-e, mondd meg kedvesem?
 Jössz é velem majd, él-e szived vágya,
 Hogy boldogságot hozz egy rabmadárra?
 — Fekete felhő támad hirtelen,
 Gunyos kacagás vág át lelkemen,
 Felébredek . . . s a nagy sötét magányban
 Zokogok, sirok sivár árvaságban . . .
 — Mulatok én is . . .
 (Budapest.)

Gulyás József,

Egy volt hajdu-pap levele.

— Amerikai üzenet. —

Poresalmy Gyula érdemes író-társunkhoz, a Hajduböszörmény és Vidéke című újság derék szerkesztőjéhez érdekes levél érkezett Amerikából. Egy volt hajdu-pap, hajduböszörményi származású görög katolikus lelkes. Orosz Gyula plebános írta Amerikának Cleveland-városából és mint

az amerikai magyarság helyzetét jellemző irást közöljük, melyből kitünik hogy bár névtelenül, a magyar eszmének milyen hű bajnokai buzognak túl a tengeren. Orosz Gyula plebános is egyik ilyen bajnokunk, megérdemli, hogy nevét itthon is megősmérjük, levelét itt adjuk.

Cleveland, O. 1904. október 7.
 Rawlings Ave 80.

Kedves barátom!

Észak-Amerika Ohio állam Cleveland fővárosából, mint kis Magyarországot, vagyis az itteni Magyarországot központjából üdvözöllek s kérlek, ezenül becses lapod, — melynek minden sora érdekel, — czimemre pontosan küldeni.

Azt hiszem van róla tudomásod, miszerint az 1903-ik év február havától megyés püspököm ajánlata, a magas miniszterium felhívása s támogatásával elfoglaltam az egész Észak-Amerikában ez egyedüli tisztán magyar ajku gör. kath. egyház újjászervezését s vezetését. Küldetésem fontosságát jól felfogva teljes odaadással hozzáfogtam egyházamnak ujja való organizálásához s a hívek tömörítéséhez. Megjegyzendő: 25 csé-

Hallatlan olcsó árak! csakis Gerő
 → férfi ruha áruházában, ←

DEBRECZEN, Piacz-utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

lenne meddő feladata valamelyes egyesülésnek sem.

Van azonban még egy nagyon fontos messze kiható, a mai nemzedéket valósággal gyökerében támadó kór: az iszákosság, vagy jobban mondva a szesz italoknak rendszeres élvezeti czikként való fogyasztása. Ennek leküzdésére külön is alakulnak már hazánkban is egyesületek; de, én is úgy vélem, ama többi közegészségi kérdések keretébe ez is felvehető lenne.

Mindezt összefoglalva úgy vélem, hogy az országos közegészségi egyesület mintájára vagy annak fiókjaként mint régen volt, mi is alkothatnánk együletet városunkban; melynek megfelelő anyagi és szellemi támogatás mellett valósággal megbecsülhetetlen munka kört lehetne betölteni.

Az egyesület megalakulásának eszméjét azonban első sorban a hivatott tényezőknél kellene propagálni, mint orvosok, közigazgatási tisztviselők, tan-testületek, bírói és ügyvédi karnak. Csak ha mindezek összefognak és kiadják a jelszót, hogy művelt emberek közegészségügyi kérdésekkel foglalkozni kötelessége: lesz a siker biztosítva.

Annyi és oly sokféle ma már a társulás, hogy tekintve szűk körét a műveltebb közép osztálynak, az értelmi osztálynak, melyekre azok fentartása és fejlesztése csaknem kizárólag hármaslik, valóban nehéz szívvvel gondolok új terhek kirovására.

Mindazonáltal úgy érzem, hogy a kezdetnek meg kell lenni, tovább nem halasztható. Inkább vessen számot kiki önmagával, hogy mennyi és mily ke-

lédot tartalmaztam akk más hitközséghez nem esatlakoztak, hanem hűségesen kitartottak; s ma lelki örömmel mondhatom, miszerint fáradságom nem eredmény nélküli, mivel Clevelandon annyi nemzetiségű s felekezeti hatalmas egyházak között jelenleg a magyar ajku gör. kath. egyház is számot tevő, családaim s magános hiveim szám, kik szeretettel hazájukból oly távol, a létért küzdve s testvéri szeretetben és egyetértésben elve, egymással mindinkább tömörülnek s aldást-hozó egyesületeket szerveznek, egyházuk, iskolájuk fentartásával járó áldozatkészségük bannalatos. Egyszóval a testestől lelkestől egyedüli magyarajku gör. kath. egyház egyike a legrendszeresebb szervezett egyházaknak. Négy virágzó egylete van, úgymint: Szent-Mihály magyar gör. kath. templom s betegsegélyző egylet, 120 taggal; Szent János segélyző egylet 100 taggal; Szent-Iona magyar gör. kath. ifjúsági templom s betegsegélyző egylet 50 taggal; Egyházi lovag egylet, 20 taggal. Mind válogatott magyar fiúk, kik nemzeti és egyházi ünnepek a kalmával a legdiszesebben kiállított magyar honvéd huszár ruhában rukkólnak ki.

Ezen magyar ajku gör. kath. hitközség azonban nemesak a saját maguk hazafiúi és vallásos érzületének fentartásáról, ápolásáról, de a jövő nemzedék, gyermekeiknek vallásérkölesi neveltetéséről is gondoskodott s hogy szülőföldjüket, magyar hazájuk, anya nyelvük és apostoli királyuk iránti forró szeretet és ragaszkodás még gyenge s fogékony szívkükbe beesepegtessék a legna-

vésbé fontos czélt szolgáló egyesületnek áldozza idejét és pénzét. Tartson razziat közöttük; mert lehetetlen, hogy ma nálunk értelmes ember budgetjében eliminálható ily kiadást ne találjon. Csak erély és bátorság kell és minden álszeméremtől menten fordíthatja eme jobb czélra filléreit, ha akarja.

Dr. Burger Péter.

Politikai híreink.

— November 1-én. —

Kit illet meg a trón?

(Berlin, nov. 1.) A Vossische Zeitung, a Berliner Tagblatt jelenti: A lippei trónörökösödési vitában a szövetségi tanács oda nyilatkozott, hogy 1. fennmarad Lipót Bies terfeldi gróf régensségi joga, 2. hogy a többi vitás kérdést egy uralkodó elnöklésével a birodalmi törvényszék tagjaiból alakítandó bíróság döntse el.

Képviselők a törvényszék előtt.

A madridi parlamenti botránnyal és verekedéssel kapcsolatban, melyről tegnapi lapunkban részletesen emlékeztünk, a következőket jelentik:

(Madrid, nov. 1.) A kamara elfogadta a kisebbség összes csoportjaitól elfogadott javaslatot, mely szerint a semmitöszéknek kell megállapítani, hogy ama képviselők közül, melyeknek kiadatási kérvénye a kamarától függ, melyik állítandó törvényszék elé. Az ülést ezután berekesztették, azt hiszik, hogy Maura miniszterelnök állása megszilárdult.

A balkáni csendőr iskola.

(Uszküb, nov. 1.) Október 29-én nyitották meg Uszkübben az osztrák-magyar tisztek vezetés alatt álló csendőrségi altiszti iskolát.

gyobb áldozatok árán 25000 korona értékben igen szép, egy emeletes (kő) iskolát építettek s azt a maikor igényeinek megfelelőleg, minden gyermek részére különálló vaspadokkal berendezték.

A legforróbb ohajuk teljedtet akkor, amidőn az egész Észak-Amerikában egyedüli rendszeres magyar-angol (g. kath.) iskolájuk megnyitott az 1903-4. isk. tanévben 50 gyermekkel Szirkó Mihály jeies képzettségű magyar s Mrs. Clair okleveles angol tanító vezetője alatt. Az eredményről nemesak az amerikai magyar lapok, de az angol lapok is elismerőleg nyilatkoztak. Emellett az első amerikai magyar angol iskola növendékeinek fényképét s annak szélén iskolám s templomom fényképét s soraimmal egyidejűleg küldöm czimedre kedves barátom.

Egyházam ügyeit rendezve, kiterjedt figyelmem Ohio állam azon városaira is, a hol szintén nagyobb számmal tartózkodnak magyarjaink; egyik legvirágzóbb gyári város Sout-Lorainba, hol szintén igen szép számmal dolgoznak magyarjaink s állandó jó munkakereset mellett teljesen megfelelőket magukról. Ez évben sok munka és fáradsággal sikerült nekem közöttük megszervezni a második magyarajku gör. kath. hitközséget s e nyáron 20.000 koronás templom és iskolát építettem részükre, melynek hivatala lesz őket az elzüléstől megóvni s vallásunknak és nemzetünknek nemcsak őket, de gyermekeiket is megtartani. Megjegyzendő, hogy itt az építkezés, valamint az

Vármegyénk és vidéke.

Eljárás orvos. Beóthy László, Biharvármegye főispánja a derecskei járási orvosi állásra dr. Engel Zsigmond cséffai járásorvost nevezte ki.

Új csendőrőrők. A Biharvármegyei közbiztonsági viszonyokra jellemző, hogy a belügyminiszter újabb csendőrőröket állított fel. A belügyminiszter intézkedésére Gyantán, Nagymaroson, Pocsajon és Cékén november 2-6. tehát a mai naptól kezdve új csendőrőrők kezdették meg működésüket s végzik a közbiztonsági teendőket. Hír szerint még ebben az évben több csendőrőröt állítanak föl a tenkei járás községeiben is.

Sertésvész Egyeken. A sertésvész Egyeken újból fellépett. A hatóság a községet zár alá vette.

Tűz. Hé fön leégett a szová-i gőzmozomszéd-agában Kaszás István nagy birkahodálya. A kár mintegy 600 korona. Elégett a mostani takarmányhiányban igen értékes szalma készlet is. A tűz oka eddig ismeretlen.

Mi az ujság?

— November 1-én. —

Nyugdíjazott házmester. Van-e párja Bródy Zsigmondnak, a lapkiadónak és háztulajdonosnak Budapesten? Mert mi úgy tudjuk, hogy az első házi ur, a ki nem csapta el, hanem nyugdíjazta a házmesterét, Czéky Ferencnek hívják a házmestert. Huszonnégy évig viselte a házör nemes tisztjét és megöregedett, a minthogy megöregszik más ember is. Czéky Ferencnek havonként fizetendő 80 korona nyugdíjat utalványozott Bródy, a miből, merthogy havi negyven pengő sok pénz, megél egy házmester.

egyházak főtartása tisztán a hivek adományain alapszik.

Ugyancsak ez év nyarán Ohio állam Marblehead szigetén szintén szép számmal levő gör. kath. családokat összeszedve, egyházukat újjászerveztem, szeptember hó végével lett befejezve igen csinos templomuk és iskolájuk 25000 koronáért.

Hogy mily munkámba került ez nekem, annak megvilágítására felelnitem, hogy ott pár évvel ezelőtt 60 családból 10 család a schizmára ment s ezen 10 család részére a magyarországi sinodus azonnali templomot és iskolát építtetett, lelkész-tanítót adott saját költségén, azon reményben, hogy így a többi családokat is megnyerik; mivel ez a politikájuk s mindenütt, hol néhány családot kaphatnak, milliókat áldoznak templomuk, iskolájuk építésé s fentartására; mindazonáltal ez 50 családot sikerült megóvnom az eltántorodástól és tisztán saját erejükből a legnagyobb áldozatok árán ma szép templomuk és iskolájuk van. Sorrenden vannak: a Barberton, Ashhebuloi egyházak szervezése és ha Isten segít a Nagy-Canadában élő számtalan sok magyar család tömörítése és egyházaik szervezése. — Nehéz és életveszélyes munka ez kedves barátom, de az Isten erőt ad és megvédi az embert ily misió teljesítésében.

Orosz Gyula,

clevelandi magyar gör. kath. lelkész.

Borzalmas családi dráma. Borzalmas családi dráma játszódott le tegnap délután a bécsi Bürgerplatzon a 12. számú házban. Bruckner Frigyes vasuti hivatalnok lakott 26 éves feleségével és 3 éves Helena nevű kis leányával. A házaspár szerény viszonyok között, megelégedetten élt addig, a míg a férj tuberkulózis betegségben nem esett. A hivatalnoki állapota mind súlyosabb lett, úgy hogy már hivatalába sem járhatott. Végső elkeseredésében borzasztó tette határozta el magát a szerencsétlen. És tegnap délután végre is hajtott borzasztó tetteit. Először a feleségét, azután kis leányát, majd utoljára magát lőtte fölébe. A gyorsan elősziető szomszédok már holtan találták a szerencsétlen házaspárt, míg a kis leányt, a kit a golyó csak surolt, a mentők vették ápolás alá.

A fővári zsurnalisztika köréből. A fővárosban megjelenő „Budapesti Napló” című napilap, mint önálló lap megszűnik. A lap tulajdonjoga átment a Magyar Hírlap kiadó részvénytársaság tulajdonába, s most fuzionál a „Magyar Hírlap”-pal. Az újra szervezett lapnak Vészi József a főszerkesztője, Kabos Ede pedig a felelős szerkesztője. Mint hírlík, a lap eddig szerkesztője, Sajó Sándor, megváltik a lap kötelekéből s Esti Napló címmel új lapot indít.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 40. Bérlet 28 ik szám (A)
Debreczen, szerda, 1904. november 2 án

Fra Girolamo.

A gróf Teleki alapítványból 100 arany pályadíjjal jutalmazott tragédia 5 felvonásban.
Irta: Somló Sándor.

Személyek: Medici Lorenzo, a firenzei köztársaság feje — Sebestyén Géza. Piero, fia — Karacs Imre. Pico della Mirandola — Krémer Jenő. Fra Mariano Mirandola — Csontos Gyula. [A „Plato Akadémia” tagjai.] Medici Carlo — Iványi Antal. Fra Girolamo Savonarola — Palágyi Lajos. Fra Virginio Santa Rosa — Szabó Irma. Fra Malatesta Sacromoro — Mezei Andor. Rodolfo, lovász Strozzi Ghitta udvarában — Virágháti Lajos. Strozzi Ghitta — Jessenszkiné Irén. Amary Renata — Virágháti. Soldi Catheria — Püspöky Rózsai. Miranda — Erdélyi Lili. [Firenzei előkelő hölgyek.] Gaspara, koldus asszony — Ebergényiné stb.

Holnap, csütörtökön november hó 3-án, bérlet 29 ik szám „B”

A kis pajtás.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Véber Piere.
Fordította: Salgó Ernő.

Kényszerpremiere.

Bécsről, az istenadta Bécsről, a dédelgetett Kaiserstadtról mindenki tudja, hogy sok más egyéb kedves, jó tulajdonsága mellett valóságos fölerakóhelye az irodalmi silányságoknak, ostobaságoknak és izetlenségnek. A lapos Gassenhauer muzsika, a magtalan, gerincztelen számárságok eldorádója. Jeles irodalmi termeléséhez méltó íteletet hozott most legutóbb a bécsi bíróság.

Ugyanis Stoll Gusztáv tenorista ur irt egy ugynevezett szindarabot. Elfogadás végett benyújtotta Karczag Vilmosnak, az „An der Wien Színház” igazgatójának. A darabot előadásra el is fogadták; sőt megállapították a színrehozás idejét is. Ámde a direktor még egyszer elolvastván a tenorista remekművét, konstataáta, hogy a darabban sok az olyan részlet, amely

elég sikerült munka volna egy tenoristától, — ám a nagyközönség, még a bécsi mélyre leszállított szellemi igények mellett is bágyadtá ásitáná magát . . . Vissza küldte hát a darabot az ötletek transzponálása, illetve fölcserélése végett . . . No, már most tessék elképzelni, mi az, midőn a tenoristától új ötleteket kíván valaki! ? Amikor a dadogó embernek nagyon a tyukzemére hágtak, fájalmában azt kiáltotta: gazember! s mikor a sértett fél fölszólitá vala, hogy vonja vissza, a dadogó azt felelte: Ö-ö-ö-rü-lök, hogy k-k-i mondtam. Ugyanigy tett Stoll ur is, a tenorista. Kijelentette Karczag direktornak, hogy új ötleteket nem liferál, mert amit ő tesz: az jól van téve. És tenoristánál meglepően gyors elhatározással beperelte a direktort. A szép Helénából ösmereles szellemi löverseny vége az lett, hogy a bécsi bíróság kötelezte Karczag Vilmos igazgatót arra, hogy Stoll Gusztáv darabját eredeti formájában tartozik 14 nap alatt különbeni végrehajtás terhe alatt színrehozni. No már most mi sem természetesebb, minthogy a bécsi vizenyős sörhumor neki vadult, és tömegesen ostromolja az An der Wien Színház pénztárát, hogy legelhessen a színházra bírólálg kieroszakolt tenorista-szellemi takarmányából.

Hát akkor majd még mi lesz, amidőn a színpadon a naiva hivatalosan kirendelt csendőrszuronyok közt fog csicseregni és a drámai szendét pedig puskatussal fogják kényszeríteni, hogy szeresse a félvállas ögróf mostoha fát . . . De hát ez mind „smarrn” . . . A földolog az, hogy „es gibst nur ein Kaiserstadt! es gibst nur ein Wien! . . .”
Pry.

A jövő színtársulata.

[Zilahy társulatának a névsora.]

Zilahy Gyula, a jövő színidény igazgatója már most beküldötte színtársulatának csaknem teljes névsorát. Szívesen ösmérjük el, hogy e névsorban már most is igen sok elsőrangú vidéki színész és színművész nevé olvashatjuk. De ime itt a társulat névsora az 1905/6. évre:

Nők:

Zilahy Gyuláné opera és operette énekesnő.

Kiss Irén vigjátéki komika.

Fóti Frida operette, szubrett, népszínmű énekesnő.

Sz. Gárdonyi Teréz operette, komika anyaszínésznő.

Markovits Margit fiatal hősnő, vagy szalon színésznő.

Szabó Irma naiva, vigjátéki szende.

B. Koppán Margit operette szubrett énekesnő.

Körösmezey Margit drámai szende társalgási.

Porzsoltné Lukács Juliska hősnő tragica.

Hiányzanak egy vigjátéki naiva, egy opera és operette énekesnő.

Férfiak:

Zilahy Gyula bonvivant komikus.

Szakács Andor hősszerelmes.

Horváth Kálmán operaénekes, operette bonvivánt.

Békffy Lajos opera és operette tenor.

Árkossy Vilmos opera és operette bariton népszínmű énekes.

Békés Gyula vigjátéki és jellem színész.

Polgár Sándor opera és operette buffó komikus.

Sarkady Vilmos operette komikus, naturbur ch.

Szalóki Dező tenor buffó komikus.
Deésy Alfréd lírai szerelmes bonvivant.
Huber Miksa karnagy.
Hiányzik egy lírai szerelmes.
Egyébként majd a színpadon fog legjobban kitűnni, hogy kiket fogad el a közönség és a sajtó, vagyis voltaképpen kik — hiányoznak?

A molnár és gyermeke. A jó Raupach hajdankori, sirattató, lélekjáró darabja került színre hagyomány szerint november 1 jén. A vilámlíró könyveket fakasztó német sentiment lismus a már legfeljebb inosolyt csal az emberek ajkára. Erősen kivált az elmosódó történelmi Krémer nagy-szerű sirásója, Csiky zugori molnára és Szabó Irma egyszerű Mária. Ma mutatkozott be Halász Alfred az új szerelmes. Igen szejelesen mozog. Untalan tullepi a művészet határait. Még nem tudni, mi rejlik benne.

O. G.

Radnóthyé. Vasárnap este ismét premier lesz színházunkban, színre kerül Kampis János 3 felvonásos színműve a „Radnóthyé”.

Vén leány. Kedden tartották a rendelkező probát, Barrie Jean 5 felvonásos vigjátékából, melynek a címe „Vén leány”.

Az elégett irattár.

Budapest november 1-én.

A budapesti törvényszéki irattár felgyújtása ügyében ma szenzációs fordulathoz ért a rendőrség. Kitudódott ugyanis, hogy Bagóczkyn kívül még körülbelül tizen vannak a törvényszéken, akik akta-eltüntetéssel foglalkoztak.

A dologra úgy jöttek rá, hogy az irattár átvizsgálásánál észrevették, hogy az akták egy része, amelyeknek számszerint kellett volna a fasciculusokban elhelyezve lennie, egy csomóban voltak. Ezek az akta csomók mind odiosus ügyet tartalmaztak.

A rendőrség különben házkutatást tartott Bagóczky lakásán. Több takarékpénztári könyvet találtak nála. Bagóczky azt mondja, hogy ő szükségből ment az ilyen vagyonszerzésbe. Megakart házasodni. Ehez pedig pénz kellett.

Horváth, kinek a bünjeleit akarják megsemmisíteni, a Bagóczky Mefisztója, tagad mindent. A dologról egyáltalán nem akar tudni semmit. Azt állítja, hogy Bagóczkynak nem adott semmi megbízást és ha valamit cselekedett, a maga szakállára tette.

Egyházak és iskolák.

Hol volt a hatóság? A református hívek köréből panaszos felszólalást kaptunk. Azt teszi szóvá az illető egyháztag, nagy visszatetszést keltett, hogy a városi hatóság részéről, az egy Roncsik Lajos főszámvevőt kivéve, egyik főtisztviselő sem jelent meg a nagytemplomban, midőn ott a reformáció-émlékünnepét ünnepelték, holott — mint a levél írója megjegyzi — a város polgármestertől kezdve töb-

ben vannak a tanácsban református urak, sőt akadnak olyanok is, kik presbiterek és a ki egyházi tisztséget is visel. Méla hangú panaszos levelét azzal fejezi be az illető egyháztagnak, hogy igen elszomorító ez a közöny a városi uraknak a részéről (különösen az újabb idő óta), mert ez hajdanta másként volt és mert Debreczen városnak az érdekességét, az értékét, a sullyát éppen az adta meg, hogy református Róma hírében állott és erős református bástyásház volt.

A temető ünnepe. Az este sok ember gyertya láng gyuladt fel a Szent Anna utczei római katolikus temetőben. A halottak emlékének áldoztak a kegyeletes utódoz. Óriási néptömeg hullámozott kint a temetőben még az este folyamán is.

Orgona avatás. Nagyváradról írják, hogy az újvárosi református templom orgonáját tegnap avatták fel nagy fényvel és szépen sikerült egyházi ünnepességgel. Délelőtt istentisztelet volt, a melyen Sulyok István esperes és Csák Máté lelkész imádkoztak és egyházi beszédet mondtak. Az egyházi beszéd után P. Nagy Zoltán debreczeni tanító képző intézeti tanár játszott az új orgonán református egyházi énekeket nagy precizitással. Az énekkar precíz és szabatos csekével az ünnepély véget ért.

UJDONSÁGOK.

Székely gyermekek Debreczenben.

— November 1-én. —

Délután 4 órakor újabb székely gyermek csapat érkezett Debreczenbe. Kilencz takaros székely fiu, mindnyájan iskolát isvégzett gyermekek, jött a nagy alföldi városba, hogy itt pályát alapítson és az idegenben (Oláhországban, Amerikában) való elzülles helyett idővel, felserdülvén, hasznos, munkásképzett tagja legyen a sokféleképpen támadott és pusztított magyar nemzetnek.

Örömmel tapasztaljuk, hogy különösen a debreczeni derék- és hazafias iparosmesterek sietnek a magyarsáradékok felkarolására és ma délután is volt kint az állomásonál legalább ötven olyan derék polgártársunk, a ki székely fiut vállalt volna tartásra és kitanításra, de most csak kilencz gyermek érkezett. Pedig 30-an indultak el a bérczes hazából, de a többi fiunak a közbeeső városokban, Nagyenyeden, Kolozsváron akadt párfogójok.

Elösmerést érdemel Debreczen népének ez az érdeklődése a székelyvérmentése iránt, éppen azért felemlítjük az érdekelt mestereknek tudomásul vételre, hogy még ez évben több csoportban érkeznek székely fiuk Debreczenbe. Ez évben még mintegy 50 fiut óhajt itt elhelyezni a debreczeni Székely-Társaság fáradozatlan, lelkes ügyvezető alelnöke, Székely felmérési

felügyelő, itt megjegyezzük, hogy a fiukat csak is megbízható, rendes családoknál helyezik el.

Kik fogadtak fel székely fiukat?

A ma délután érkezett székely fiukat a következő derék mesterek fogadtak fel.

Sővényi István szabó mester Szőke Mihály, Nagy Dezső szabómester Pólovits Gyula, Minarik József szabó mester Lupuj János, Németi József fényképész Pálfi Endre, Széplaky József cipész Kovács Dénes, Hennel Sámuel rézműves Baricz Ferencz, Kovács László kovácmester Nemes István Ungváry Mihály kerékgyártó mester Nemes Marton, Varjassy Gyula kosárkötő László Péter székely fiukat fogadták fel. Mindannyian igen takaros, igen értelmes, részben polgári iskolát is végzett fiuk.

Érdekes, mondhatni megható volt az egyik sugar székely fiu, Nemes István, a ki Kovács László kovácmesterhez állott be tanulásra, midőn kiállott a kis csapatból és ősi székely szokás szerint kezét fogott a mesterevel mondván:

— Mester ur! Isten éltesen bennünket! Legyünk jó barátságban!

Hat legyetek is! Ne hagyjátok el ezeket a kis vandormadarakat, a kik hozzánk jöttek a nagy árvaságból és minálunk a testvéreknél kerestek enyhe fészket.

A Szabad iskola.

— November 1. —

Zajtalanul, amint megindult, úgy folytatja működését az idén is a debreczeni Szabad Iskola. Nem nevezi magát University Extension nak, még a Liceumi nevet se vette fel. Világosan, érthetően akar szólni már a nevében is a néphez. Iskola ez, ahol szabadon minden kényszer nélkül, tisztán a tudomány szeretetéből osztják meg tudásukat a lebarátaikkal legjelesebb szakembereink. Olyan iskola ez, ahova szabadon, tandíj nélkül, a beiratkozás nyügéről felmentve elmehet mindneki, akit az ismeretszerzés vágya oda vonz.

A szabad iskolának már tavaly megálapodott a hírneve. Az alapgondolat, amely a földön népszerűvé tette, ma ma is hatott. Könnyen hozzáférhetővé kell tenni a tudományt. Azok számára első sorban, akiket a körülmények megátoltak abban, hogy diák korban fejezhessék be kiképzésüket. De akik befejezték is, be sokszor érzik az életben a szükségét, hogy fefrisítsék, kiegészítsék, megerősítsék az ifjkorban szerzett érdemeiket.

A debreczeni szabad iskolának vezetőségében az elmélet és gyakorlat emberei versenyt igyekeznek rajta, hogy a múlt év tanulóit már az idén haszonra fordítsák. Tantervük a legnagyobb mértékben alkalmas a közönség érdeklődésének felkeltésére.

Az előadásnak két fokozata lesz. Az egyiket a műveltebb közönség számára tartják hetenkint egyszer a Kereskedelmi Akadémia nagytermében. Később sorozatos előadások is lesznek.

De nem kevesebb gondal igyekszik a szabad iskola összeállítani a másik lokozatot az előadásoknak, melyeknél az intézmény célja még teljesebben érvényesül. A népies előadásoknál sorban tárgyalják az **egészséggel, az irodalommal, a történettel** összefüggő ösméreteket.

Elösör jönnek az orvostudomány köréből választott felolvasások. Már a jövő vasárnap, i. hó 6-án d. u. a város szép pontján szólnak meg a szabad iskola orvos-

apostolai s attól fogva felváltva mennek el a négy katedrara s onnan hirdetik a szabad iskola híveinek a közegészségügy legfontosabb igazságait.

Ez a négy helyiség, ahol a szabad iskolabelőadásait tartják, a kollégiumban, a varmegye háza a főreáliskolában és a Kossuth-utcai ref. elemi iskolában lesznek. Minden érdeklődő kiválaszthatja magának, melyik hely van legközelebb hozzá. Oda megy minden vasárnap d. u. 8 órakor. **He-lyibe viszik a tudományt.** Fáradság nélkül jut hozzá es élvezettel. Sorban meghallgathatja miadegyik előadást. Az első sorozatban részt vesz Burger Péter dr., ki a pálnka kárhozatos hatásáról fog beszélni, Brunner Lajos dr., ki a fertőző betegségeket ismerteti. **Kenyeres Elek dr.** a gümőkór elleni védekezéséről s **Szenes Zsigmond dr.** a gyermeknevelés egé segtanából.

A közönség figyelmét előre felhívjuk a szabad iskola aladás előnyeire, amelyekről meggyőződik, ha egyszer megátogatja. Közelebbi műsorral a falragaszok szolgálnak, értesítést fog majd adni egyébként lapunk is, mely szívesen nyitja meg hasábjait e kulturális intézmény számára.

— **Oláh Gábor, mint kollegiumi könyvtárnok.** Oláh Gábor az izmos tenetségű, nagyreményű ifju költő, egyébként végzett tanár is, tudvalevőleg, pálvázott a kollegiumi könyvtár kezelésére. Örömmel jelentjük, hogy a tanári kar egyhangulag választotta meg kollegiumi helyettes könyvtár kezelőül a nagy tudású Ferenczy Gyula doktor mellé.

— **Kik jönnek a százados Csokonai ünnepre?** A Csokonai körnek írásbeli és szóbeli meghívásai nem maradnak viszhang nélkül. Mind többen és többen jelentkeznek és ígérkeznek a százados Csokonai ünnepre. Az Akadémia **Baksay Sándor** dunamelléki ref. püspököt és **Kozma Andort** küldi ki, a Kisfaludy-társaság tagjai közül egész kis csapatot toboroz a Debreczenért és Csokonaiért lelkesedő, **Beöthy Zsolt**, hozzá csatlakoznak: **Rákosi Jenő, Hegedüs István, Alexander Bernát, Négysesy László, Endrődy Sándor, Fiók Károly**, hasonló nagy küldöttséget fog vezetni **Herczeg Ferencz**, a Petőfi-társaság alelnöke. Biztató nyilatkozatot tettek gróf **Tisza István** és **Berzeviczy Albert** kultuszminiszter, aki valószínűen a Kisfaludy-társaság küldöttségében vesz részt, mint e társaság alelnöke. Az Országos Irodalmi Szövetség is számos taggal fogja magát épviseltetni.

— **Kinevezések a honvédségnél.** A király, november 1-én kezdődő ranggal a debreczeni honvéd gyalog és huszárezredénél a következőket léptette elő. A 3. honvéd gyalogezrednél előléptek: **Laurencsics Ferencz** és **Pápay Sándor** II. o. századosok első osztályú századosokká; **Wirth János** főhadnagyot II. o. századosná; **Szoboszlay József** hadnagyot főhadnaggyá, **Olinger Béla**, **Dioszeghy Dezső**, **Ertl Ferencz** és **Erdélyi Béla** tiszthelyetteseket hadnaggyokká nevezte ki. A 2. honvéd huszárezrednél **Mérey Árpád** II. o. százados I. o. századosná lépett elő, **Jászay Miklós** hadnagy főhadnaggyá **Nánassy Miklós** tiszthelyettes hadnaggyá lépett elő. A esendőrségnél

Van szerencsénk

termelötől nagyobb mennyiségű **Ó-BORT** megvásárolnunk és azt kitünő literenként 30 krajczarért árusítjuk.

a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy sikerült egy jelentékeny **aradvidéki szőlő-**

Lusztig és Bán

minőségben Tisztelettel **Simonffy-u. Városi bérház.**

Borhy Sándor
Butala István
százados
helyezették
ismerős
tany. ki
rancsnok
lett a de
nél Rák

A város
után állit
rövjegyz

A szerv
számát
böl 12
marad
szolgál
57 rend
nappal
kívül 4
város k
vasuti
lyon les
óránker
mények
lenöriz
állások
uj szer
pontjai
eddig
rendört

A legutó
viselők
városi t

hó 3-án
műsor
Bika d
általán
intellig
dalárda
szórak
lehet.
tagjai
bek sz
hívó.

debrecz
hányra
tanács
adja ki
delelött
és tekin
hogy a
engedte
juhartó
ismét
bizottsá

ván me
igazget
hogy a
dalkör
diszes
gató si

ezelőtt
pókeri
lehetett
ujabb

20

→→→

Halottak napján lett öngyilkos.

Lövés a temetőben.

Halottak napján öngyilkosságot követni el a temetőben — még gondolatnak is elérhető. Mégis megtörtént ez Debreczenben, a római katolikus temetőben.

Az ájtatos, kegyeletes közönség ezrével zárandokolt kedvesei sírhalmaihoz, hogy az emlékezés koszoruját, virágait borítsa rá, hogy imádkozzon a kereszttel előtt az elhunyt lelki üdvösségéért.

Az áhitatos csöndet délután 3 óra tájban durva fegyverdörrenés zavarta meg. (Más hír szerint még dél előtt dördült el a gyilkos lövés. Szerk.) A megriadt közönség a hang irányában kutatva a temető szélén, a sűrű bozótban ráakadt a szerencsétlenre, aki a halottak birodalmának csöndjét azért zavarta meg, hogy ő is olyan csöndes emberré legyen, akiknek már nem fáj semmi . . .

Az öngyilkos Váján Miklós 18 éves kereskedő, Váján György Teleki utca 58 sz. a. lakó cipésmester fia. Gyógyíthatatlan tüdőbajban szenvedett. Elkeseredésében követte el az öngyilkosságot, mert tüdőbaján kívül az ágyékesakadása miatt teljesen munkaképtelen lett. Még reggel ment ki a temetőbe, elbujt a sírok mellett a sűrű bozót közé, kalapját és kabátját gondosan egy fejfára helyezte és aztán szíven lötte magát.

Kabátja zsebében levelet hagyott hátra a következő tartalommal:

„Bocsássatok meg kedves szüleim és testvéreim, de jobb most, minél később, mert akkor örökre ágyba kellene feküdnöm.“

Dr. Balkányi Emil kerületi orvos és Bikfalvy rendőrbiztos délután a temetőben megjelenvén, már csak a halált állapíthatták meg. A véres tetet, a halottak ünnepének méla hangulatu színhelyéről, a kórházba szállították ki.

Egy nagy bőrgyár bukása.

Budapest, november 1.

Az általános üzlettelenség az örületes versenyzés, a mely az összes iparágakban egymásután vonja áldozatait, ma ismét egyik előkelő céget sodort válságba. Bánhegyi C. J. érsekújvári bőrgyáros ma 1,30000 korona passzívával fizetésektelenséget jelentett be.

Bánhegyinek virágzó üzlete volt Budapesten a Gerlóczy-utca 13. szám alatt, melyet azonban eladott Wetzel Gottfriednek. Ezután Érsekújvárra költözött s ott bőrgyárat alapított. Először cipőfelsőrészeket gyártott, melyhez a bőrt is maga készítette ki, később azonban kész cipők előállítására rendezkedett be. Óriási befektetéseket tett, hogy megakadályozza nagymennyiségű cseh cipők beözönlését s ez rántotta válságba.

A nagy versenyzés közepette az eladási árakat a minimumra kellett leszállítania, a mi természetesen az árak silány előállítását vonta maga után. A befektetések nem voltak arányban a produktiók által elért eredménnyel, a cégnek nagy pénzületi veszteségei is voltak és mindezek végre fizetésektelenségét vonták magok után.

A budapesti borkereskedőket nem érinti ez a bukás, mert a cég maga állította elő a gyártmányaihoz szükséges bőrt s így csak a budapesti és a külföldi nyersborkereskedők vannak inkább érdekelve, valamint a fővárosi bankok. Bővebb részletek még nem kerültek nyilvánosságra.

A fővárosi kereskedők körében a cég tulajdonosai mint teljesen megbízható, korrekt s tisztességes embereknek ismeretesek, a kiknek bukása általános részvétet keltett. A cég által megbízott dr. Werkner Mihály az érdekeltekkel kiegyezésre törekedik.

TÁVIRATOK.

Az orosz hajóraj.

Corcubion, november 1. Egy hajóraj, amelyről azt hiszik, hogy a balti hajóhadhoz tartozik, elvonult a Finisterre-fok mellett, miközben lövőgyakorlatokat végzett.

Az oroszok dán partfogói.

Lorient november 1. Az Anne nevű dán brig kapitánya a konzulátus előtt ismételte az egyik tegnapi reggeli lapban megjelent nyilatkozatát, hogy emberei közül többen látták, hogy angol barkak és torpedónaszádok nyit tengeren bizonyos tárgyakat raktak át.

Kinevezés a harcztéren.

Pétóvár, november 1. Szaharov tábornokot az első mandzsuországi hadsereg tábornoki főnökét kinevezték a távol keleti hadsereg főparancsnokának vezérkari főnökévé.

Gödöllői virágok Bécsben.

Bécs, november 1. A gödöllői korona uradalom személyzete az idén is megemlékezett Erzsébet királynéről és gyönyörű virágkoszorút küldött Bécsbe, halottak napjára. A gödöllői virágok ma már ott pompáztak a királyné koporsóján, a kapuczinusok sírboltjában.

Walburg bárót fölmentették.

Budapest, november 1. Éjfél után teletonozza tudósítónk, hogy Walburg Ernő bárót a törvényszék a közokirat hamisítás büntetvényének vádjára alól fölmentette. Az 1858. évi 36—37 számú laibachi anyakönyvi lapot a laibachbíróságnak visszaszármaztatják. A magánleveleket a bárónak adták vissza, a kinek így a Habsburgokhoz való rokonsága még bizonyosabb.

Csatározások Mukden körül.

Londonból jelentik, hogy Mukdennél egy halmozott megszállott orosz századot két japán ezred támadta meg. Nagy ágyú és puska harez támadt, végül a japánokat visszaverték.

Japán tiltakozik.

Tokiából jelentik, hogy a japán-kormány erőlyes tiltakozást bocsátott ki a nagyhatalmakhoz, mert az orosz-flottának az utját szénzállítással elősegítik, a mi ellenkezik a nemzetközi joggal.

Nagy vasuti összeütközések.

Szombathely, november 1. A sárvári álmódon szabadjelzéses sínparra robogott be egy tehervonat és 60 kocsi álló vonattal ütközött össze és 12 kocsi és a mozdony összerongálódott és Csákánynál a robogó vonat kisiklott. 4 kocsi felborult.

Angol-orosz tárgyalások.

London november 1. Azt hiszik, hogy az angol orosz tárgyalások nem igen simán mennek. A vizsgálat megállapította, hogy az oroszok gránáttal lőttek a halászhajókra. Egyébként Vigóban 4 orosz tiszt maradt vissza, aligha nem ezek lesznek majd a bűnbakok.

REGÉNY-CSARNOK.

A lengyelországi fekete rigók.

Írta: Kisteleki Ede.

De nem jön már többé Bogiszláv Usineczre. Nem mássza már meg többé a „Predajovszka“-t havasi virágért Kazimíranak, nem áll meg többé a levegőbe kinyuló magas sziklán, a melyre lépni ember fiának istenkísértés . . . nem áll meg főgő kőcsagos süvegét alá-alálegyintve a társaság felé . . . Nem érezti az oztieki mező . . . ott terja magánál: megnyílik egy helyütt a számára s elnyeli, elrejtí . . . eltemeti, Jó ott aludni!

Jó ott aludni . . . S nem hallani hírét ama hirtnek, melytől előbb lelke szenvedne ki, aztán ki tudja, mi történnék? . . . Jó nem hallani ama iszonyatnak hírét, mely ott Usineczben történt.

Üres a várkastély . . . kristálytükrök és aranyozott porcellánvázak cserepei a termekben. A virágos kátré nyíló nagy ebédülőben nyoma sincs az aranybillikomokkal és serlegekel megrakott pohárszéknek. Egy fehér muszelin ruha darabjai, mint hattyupelyhek libegnek a padlón szerte. A levegőben aranyból ágabb csipkék foszlányai szállnak. A szekerezcsapásokkal elrutított nehéz, nagy tölgyszatlon valami hever . . . Mi lehet az?

Mint őült áll az asztal előtt Probuszky Szaniszló. Szendő, vártelen arca megdermedt izmaival, tágra nyílt szemének megfeszült jégtekintetével. Úgy tesz, mint a ki nagyot akar sikolani s aztán mintha tudná, hogy úgy sem tud olyat üvöltöni, hogy az a hang szétrepesztené szívét fejét s száakba szedné agyvelejét — lezárja ajkait és mosolyog. Ez a mosoly szörnyűbb a zokogásnál, a velőkbe tépő sikolyánál, ez a mosoly az átvillámló örületnek egy futó, rémséges fnye,

— Kazimira . . . Kazimira! . . .

És felemelte Probuszky Szaniszló hűgának levágott hosszú selyem szőke haját a tölgyszatlonról, kebléhez szoritotta, aztán homlokához, aztán csókotta sokáig. Egy papszelet hullott ki a hajfonat közül:

„Emlékeztetlek neked — bátyám, Isten veled! . . .“

A donmelléki uráli ebképü felemberek nem gyilkolták meg Probuszky Kazimírát, — nem tették vele azt a kegyelmet, élön engedték ki karjaik közül.

[Folytatjuk]

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

[Svarez E. debreczeni bizományos távirati jelentése.]

Budapest, 1904. november 1.

Ünnep miatt tőzsde zárva. Amerika búzára g, későbbi szállításra 2 fillérrel olcsóbb árat jelent.

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Budapest. Ha olyan csufolkodó kedvemben volnék, mint te voltál, akkor azt felelném, hogy éppen a te általad említett „művelt lelki olvasóinkra való tekintetből nem közölhetem a „Virág éneked.“ De sem csufolkodó kedvemben nem vagyok, sem méltatlanságot nem akarok veled szemben elkö-

vetni, — pedig érzékeny virágoeskám a lezckére rá-
szolgáltál! — azért szép versedet itt közlöm. Töletek
mást várunk, mint az általad említett rigmus-fara-
góktól, melyeknek felkarolásánál a kegyeletnek is
része van. Veletek szemben azonban semmiféle ke-
gyeletnek helyt nem adhatok; a ti tehetségetekkel
szemben csupán az igényeink emelkednek évről-évre.
Azt hiszem, hogy éppen ebben rejlik az előismerés
is! Üdv!

D. I. Nővérevel találkoztam és tőle értesül-
tem, hogy a szerkesztőségben felakart keresni. Miért
nem nézett be? Amennyiben tanácsomat figyelembe
veszi, ekkor sem mondtam volna egyebet, mint a
mit most üzenek: — jó lesz még pihentetni az öreg
diófa asztal fiókjában azokat a csinos kis írásokat.
Idővel lesz még alkalma tartalmasabb, figyelemre
érdemesebb kötet közreadására is, mint amilyent ez
időszert adhatna közre. Az én első könyvem 28
éves koromban jelent meg, mégis azt tartom, hogy
elsiettem azt. Várjon és írjon még egy ideig a maga
és szűkebb körünknek a gyönyörűségére és eközben
vegye elő sűrűn az önbírálat rostáját, ha szóródik
is ki az aljából, de annál egészségesebbek, annál szob-
bak és becsesebbek lesznek a benmaradt buzaszze-
mek. Őn lelkéhez, képességéhez illő gyalogösvényt
választott magának; csak tovább ezen az uton, ked-
ves, bájos, hamvas magyar írásaival még idővel
meg hiszem — sikereket fog aratni. A mi kritikusaink
a nőirókkal szemben ugyanis nagy figyelemmel szoktak
lenni, én azonban, a ki őszinte jóakarója vagyok
kegyednek, ismételtén csak azt mondom, hogy még
várjon, hogy még írjon, hogy még igyekezzen ön-
maga is bírálatai művecskéinek kezdetlegességeit s
majd aztán, egy-két év múlva, komolyabban be-
széllhetünk [ha Isten éltet!] a szóba hozott köny-
vecskének miként való kiadásáról is.

Nagy raktár

Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matraczokból
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utóda cégénél
DEBRECZEN, Kistemplom-bazá.

Csak kérjen GLOBUS

tisztító kivonatot
mint az a'ant lévő rajz

mivel számos értéktelen után-
zat lesz ajánlva.

Fritz Schulz jun.

Actiengesellschaft
Leipzig u. Eger.

**CSOKOLADÉK
TEA SÜTEMÉNYEK
BOMBONOK
DESSZERTEK
KAKAO
CAKES
KÁVÉPÓTLÉK**

„CHOCOLAT LOBOSITZ“

Borotva fölösleges! RASOL!

Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Aki pénzt akar megtakarítani!
Aki időt akar megtakarítani!
Aki bőrbetegségnek nem akarja magát ki-
tenni, az **RASOL** lal borotválkozik!
Egy kilogramm ára (elegendő 30-szori be-
kenésre) helyben **2.40 kor.**, vidékre
3 kor. előleges beküldése mellett
franco utánvétellel **20 fillérrel** drágább.

Egyedüli készítő

„Rasol“ Vegyipar Vállalat

BUDAPEST, VI., Váci-körut 55.

Debreczenben kapható Krausz J. Bernát tü-
szerkereskedőnél Piacz u. 70.

Szőnyegek,

Csipke és gyapju függönyök
Ágy- és asztalterítők,
flanelltakarók, pokróczok
Viaszos vásznak
olcsó, szabott árakban
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

cégnél

DEBRECZEN.

Kardos László

Kossuth-utca 9.

Madrácok Afrikából, Ló-
szörből, rugóval, szalma-
zsákok, padló Linoleum,
Bőrvászon, — padló-viaszos
parketek, kékfestő vásznak.

Az Alföldi takarékpénztár

DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, őrtekpa-
pírokra, valamint helybéli és vidéki pénz-
intézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalno-
koknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemü felvilágosítással szí-
vesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

4%-os

törlesztéses kölcsönöket nyujtok

buda-
pesti és külföldi elsőrangú pénztételektől
a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II.
helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatisz-
teknek, állami és ma-
gánhivatalnokoknak, kereskedőknek és ipa-
rosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig
terjedő időre **gyorsan és diszcreten.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 12.

PÉNZ

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

— Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Ösztályosjegyek: 1/1 (K 12 —, 1/2, K 6 —, 1/3, K 3 —, 1/4, K 1.50

(Váltsándlyog.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Pénzkölcsön. Rövid lejáratu kölcsönöket bármily összegig kezes nélkül egy óra alatt, ház és földbirtokra három nap alatt megszerez Héry Gyula bankirodája Péterfia u. 40.

Énekórák. Egy énekművésznő, ki a debreczeni állandó színháznak fénykorában annak első coloratur énekesnő tagja volt, s ki fővárosunkban is énekiskolát tartott jelenleg a tél folyamát Debreczenben tölti, több szabadórával rendelkezik és hajlandó mérsékelt díjazás mellett uricsaládok leányvendégeinek énekleckéket adni. Bővebb felvilágosítás nyerhető Széchenyi-utca 15 dik sz. a. lakásán, földszint 4. ajtó.

Szőllősgazdák szövetségénél Piacz-utca 81. sz. a. fajborok kiforva hectoliterenként 36 koronájával kaphatók.

Csüstengerít keres megvételre három waggonnal Csiha Elek Hajdunánáson.

A „Bodegá”-ban Rosner Mártonnál Piacz-utca 75. Naponta friss virstli és szép hideg felvágottak, valamint kitűnő italok kaphatók.

Jó házból való fiu (árva is lehet) tanulónak felvétetik Besseney Gyula osztalosnál Csemete u. 7.

Kisasszony ki az irodai teendőiben jártas, felvétetik. Irásbeli ajánlatok személyesen adandók át a kiadóhivatalban.

Boltiszolga ki már üzletben volt, alkalmazást nyerhet Rózsa Lajonál Kistemplom tér.

Könyvkötő segéd, ki az összes munkákba jártas, állandó alkalmazást nyer. Czim a kiadóhivatalban.

Egy külön konyhas szoba hozzá tartozóival azonnal kiadó Bercsényi utca 69. sz. alatt.

Ingyen kapja a Debreczeni Független Újság minden előfizetője a december hó első napjaiban megjelenő képes nagy naptárát. Előfizethetni a hó bármelyik napjától lehet a kiadóhivatalban Piacz-utca 47/49. telefon 18. és 339.

Kötszer felszerelés gyári előírás szerinti, megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
a legujabb

**Női divatkelmék,
Blouse selymek,**
remek kivitelű

mosó flanelek, velezek

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

Vadász öltönyök

dus választékban!

egy bőrrrel beszegett kitűnő ledből készült teljes öltöny K. 32. borkabát szőrtimelésével K 70.— Főraabát szövethélessel K 32.

Koch Testvérek

Debreczen

Piacz-utca 51. sz. (Osanak-ház.)
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

A Dr. Borsos-féle

hajszesz és hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj molyosodását. — Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg hajszesz ára 1—2 korona.
1 tégely hajkenőcs ára 1 korona.

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszerárában
DEBRECZEN, Főtér 31. sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, léhere-cseplők, tisztító-rosták, kenkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

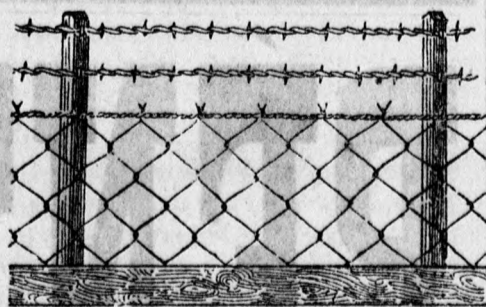
Képviselet és bi-
sományi raktár: **BÉSZLER és DÁVID** uraknál Debreczen.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita-áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kétmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

Ezen minta szerint készül kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve

NEUBAUER JÁNOS.